

ΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΓΕΡΓΑΣ ΠΙΝΙΑΒΕΚ

ΟΙ ΒΡΥΚΟΛΑΚΕΣ

Χριστουγεννιάτικο Πολωνικό διήγημα

Στό Βορονόφ, κοντά στον πύργο και δεξιά στο δρόμο που πάει για το Τάρναβο, ήταν τό σπίτι του γέρο-Κοσμά. Τό σπιτικό του ήταν έν τάξει και ή δουλειές του πήγαιναν καλά, άν έβρινε κανένας από τούς σταύλους του, που ήσαν γε μάτι από ζώα, τ' άμπάρια του τά εχειλιωμένα από τό σιτάρι και τίς ψηλές τριγύρω θυμωνίες.

Μέσα στό σπίτι του γέρο-Κοσμά, γύρω από τή φωτιά, που καίει χαρούμενη στό τζάκι, εινε μαζεμένοι άρκετοί και γελοούν και εύθυμοίνε. "Έξω κάνει παγωνιά. Τά κρύσταλλα τρίζουν κάτω από τών διαβαστών τά θήματα.

"Έδώ κι' εκεί, στού δωματίου τίς γωνιές, εινε θαλμένα δεμάτια από θρίζα κι' από σιτάρι. Στη μέση ένα μεγάλο τραπέζι έτοιμο, στρωμένο, με ζώλινες καρέκλες γύρω του. Κι' από κάτω—έτσι εινε τό έθιμο—άρκετό χορτάρι σκορπισμένο.

Εινε παραμονή Χριστουγέννων.

"Ετοιμοί νά καθήσουν στό τραπέζι, ό γέρο-Κοσμάς, ή γυναίκα του ή Μαλκογιάτα, τά τρία κορίτσια του, οι δύο του γιοί, ένας φίλος και νοι κάρης, που ήταν καλεσμένοι με τόν γιού του, ένας ύπνρετης, μιά δουλεύτρα και ό Φράνεκ Πασιέτουν.

"Ο Φράνεκ αυτός εινε νοικοκύρης, μεγαλονοι κοκώρης του χωριού. "Έχει χωράφια, έχει σπιτικό, ζώα και μετρητά πολλά. Λένε μάλιστα, πώς έχει δανεισμένα χρήματα και στούς ευγενείς του πύργου! Διακόσια φιορίνια, καθώς λένε.

Και σαν εινε τόσο πλούσιος, και εινε και νέος άκόμα, και καλοκυτάζει—καθώς λέν—και τή Βάσισα, τή μεγαλύτερη κόρη του γέρο-Κοσμά, ή γέρο-Κοσμάς δέν εινε διόλου δυσαρεστημένος γι' αυτό.

"Η Βάσισα, τώρα μόλις έκλεισε τά είκοσί της χρόνια και γαμπρός σαν τόν Φράνεκ Πασιέτουν, δέν θρίσκειται εύκολα!..

Οι γονείς του έχουνε πεθάνει. Πρώτα ή μητέρα του και κατόπιν ό πατέρας του. Και άφησαν χρήματα πολλά στό μοναχογιού τους...

"Η Βάσισα του χτύπησε στό μάτι του Φράνεκ και τήν έρωτεύθηκε. Μά ή Βάσισα άρχισε νά κλαιη, όταν τής τό είπε ή μητέρα της.

—Δόξα νά έξη ό Θεός! Είπεν ό γέρο-Κοσμάς, έφέτος όλα πήγαν δεξιά. "Η σοδειά ήταν καλή και ό κοσμάκης κέρδισε άρκετά από τήν έργασία του σιδηρόδρομου.

—Τότε, πατέρα, θά μπορέσης νά μός αγοράσης κανένα ζευγάρι παπούτσια καινούργια τίς 'Αποκρής, είπεν ή Μαρούσισα, τό νεώτερο κορίτσι του.

—"Αν θέλι ό Θεός και παπούτσια και ρούγα καινούργια, θά σάς φτιάσουμε, άπάντησε ή Μαλκογιάτα... Μά αυτό θά γίνη, σαν παντρέψουμε τή Βάσισα μας.

—Ού, θά περάση ως τότε, πάρα πολύς καιρός, άποκρίθηκε ή Βάσισα, άλλοτε χλωμιάζοντας κι' άλλοτε κοκκινίζοντας.

—Μή νομίζης, ότι θά ζούνε χίλια χρόνια οι γονείς σου, γιά νά σέ συντηρούν, ως νά γεράσης, τής είπε σοφάρά ό γέρο-Κοσμάς. Σαν κλείσουμε τά μάτια, τί θά γίνης; Θά μείνης ένα κούτσουρο, άνύπαντρη, δώ κάτω;

—Δέν γεράσα δά άκόμα και έχω καιρό νά παντρευτώ. Καλά θρ'σκομαι στό σπίτι μου. Μή με διώχνετε, δά, και τόσο γρήγορα, άπάντησε ή Βάσισα.

—Η Βάσισα δέν θέλει νά παντρευτή, γιατί πρόκειται γιά μένα.

"Αν τής λέγανε γιά τόν Πιέτρεκ, άμέσως θά δεχότανε, παρατήρησεν ό Φράνεκ.

—Εγώ δέν δουλέψα ως τά γηρατιά μου και δέν σούναξα και κάτι γιά νά τά δώσω σ' έναν ξυπόλυτο, φώναξε με θυμό ό γέρο-Κο-

ΠΙΝΙΑΒΕΚ

σμάς. Ούτε θά τή δώσω σέ όποιον λάχει, γιά νά δυστυχίση σ' όλη της τή ζωή!...

—Έλα, πάμε τώρα, γέρο μου, τόν διέκοψε ή Μαλκογιάτα. Τί χρειάζονται αυτά τά λόγια σήμερα! "Ότι ειπή ό Θεός θά γίνει... Τό νά γκρινιάζουμε, εινε μεγάλη άμαρτία. Σήκος, Βάσια, καί κένουσα τό «βάρτσι» (σούπα), γιά νά φάμε καί πετάξου λίγο βξω, νά δώσης μιά κουταλιά καί στους θρυκόλακες...

—Κάτσε, κορίτσι μου, έκει πού κάθεσαι, πετάχτηκε ό Πασιάνου. Τί θρυκόλακες καί παραμύθια είν' αυτά!... Ποιάς πιστεύει σήμερα, σέ τέτοιες ιστορίες;

—Τά πιστεύανε οι πατέρες κ' οι παππούδες καί οι προπαππούδες μας, τού άπάντησε ή Μαλκογιάτα, καί δέν κάνει κανένας νά γελάη μ' αυτά. "Ο άφέντης ό Θεός, στέλνει τις ψυχές των πεσασμένων πάλι στόν κόσμο, τή θραυιά αύτή!... Καί ζημερώνοντας Χριστούγεννα, οι θρυκόλακες τρυγρίζουν γύρω-τρυγύρω έπ' τά σπίτια μας καί ζητούν κάτι νά φάνε. Εινε άμαρτία νά τους άφήσουν οι άνθρωποι νησιτικούς. "Ο άφέντης ό Χριστός, κατεβαίνει άπόψε στόν κόσμο καί περιπατεί παντού, όλη τή νύχτα, πρίν ν' άρχίση ή λειτουργία. Κι' άμα θρή καναν θρυκόλακα τόν ρωτά: — «Σου δώσαν οι άνθρωποι νά φας;» Καί άν τού δώσαν, λέει ό άφέντης ό Χριστός:

—«Οί άνθρωποι σέ λυπούνται γιά τις άμαρτίες σου. Κι' εγώ θά σέ λυπηθώ.»

...Καί ή ψυχή τού θρυκόλακα πηγαίνει τότε νά ξεκουρασθή, γιά τή χρονιά έκελη στό Παράδεισο. Βλέπεις λοιπόν, πώς είν' μεγάλο κρίμα, νά λησιμονά άπό-μω κανεις τούς θρυκόλακες; Καί άν δέν τους δώσης νά φάνε, θά πίνε, μιά χρονιά άκόμα, στό κατράμι; καί στή Κόλασι!...

—Θά πάω, μητέρα, φώναξε ή Βάσια.

Έγυσε σέ μιά γαδάθα σούπα, πήρε κι' ένα χουλιάρι ξύλινο, καινούριο καί άμπετανερίστα—γιατί με παληό δέν κάνει—καί βγήκε έξω στήν αύλή.

Η νύχτα ήταν παγερή, μέ καθοσή. "Ο ούρανός γεμάτος άπό άστέρια καί τό γιόνι κάτω στή νή, σπινθηροβολούσε σάν νάταν στρώμα άπό άσπια.

Η Βάσια στόθηκε με μιά νονιά καί φώναξε τούς πεθαμμένους:

—Χοΰ! Χοΰ! Χοΰ!

Ο άέρας πήρε τή φωνή της καί ό ήνος γάθθηκε, πέρα μακοιά.

Έπηρε έπειτα τή σούπα με τό κουτάλι καί τήν άδειασε έδω κι' έκει. Καί ή σούπα πάγωνε, άπάνω στό σκληρό τό γιόνι.

Η Βάσια πήγε, έπειτα, στήν άλλη τή γωνιά καί φώναξε καί πάλι:

—Χοΰ! Χοΰ! Χοΰ!

Τότε, κάτι σάν νά κινήθηκε πίσω άπό τόν λαχανόκηπο, σάν νά έτρεξε τό γιόνι, κάτω άπό άνθρωπου θήματα καί μιά σκιά έφάνηκε.

Η Βάσια, σάν τήν είδε, τρώμαξε καί παρ' όλιγο νά τής πέση άπό τά γέρια ή γαδάθα της. Έκανε τό σταυρό της καί θέλησε νά φύγη.

—Κάθε πνεύμα άς δοξάζη τόν Κύριο! έφώναξε.

—Τόν δοξάζω. Βάσια, άπάντησεν ό Ισκιος.

—Εσύ εισαι, Πιέτρεκ;

—Ναι, εγώ. Έβλεπα άπό τόν κήπο μου τά παράθυρά σας, καί ρωζίδεταν ή καρδιά μου, γιατί δέν μπορούσα νά θριασκώμαι κι' εγώ έκει, μαζί σας καί κοντά σου.

—Έτσι τό έχει ή μοίρα μας!

—Αν δέν εινε ή μητέρα μου, θά έφευγα άπό τό χωριό!... Θά πήγαινα πέρα μακοιά, γιά νά δουλέω καί γιά νά κερήσω τίποτα!... Καί σ'ό θά μ' έπερίμενες... Άλήθεια; Καί σάν έγούριζα με χρήματα, τά γονικά σου θά μας δίνανε τήν άδεια γιά νά παροθούμε... Άλλά τί νά κάμω; Η μητέρα μου εινε άρρωστη καί δέν ένει κανένας κοντά της γιά νά τήν περιποιηθί!... Πώς νά τήν άφήσω!... Άν θελήση ό Θεός καί γιατρευθί, εγώ δέν θά καθώσω πειά έδω, σάν άσκαμής. Θά τρέξω γιά νά θρω, όπου καί νάνε δουλειά καί σ'ό θά έχης

τό νοΰ σου στή μητέρα μου...

—Εννοια σου, Πιέτρεκ, καί θά τήν προσέχω, σάν δική μου! —Καλύτερα, άπόψε, νά ήμουναι κι' εγώ θρυκόλακας, γιατί οι άνθρωποι θά μ' εϋπλαγχνίζόντουσαν. Άλλά οι άνθρωποι δέν λυπούνται ποτέ τούς ζωντανούς, πού έχουν τήν καρδιά τους πομμένη!...

—Μην τά λές, Πιέτρεκ, αυτά. "Ο Θεός εινε μεγάλος καί εινε πολυεϋπλαγχνος! Κ' εγώ δική σου θάμαι πάντα!... Άλλον στόν κόσμο δέν θά παντρευθί!

—Κι' άν οι γονείς σου σέ αναγκάσουν νά πάρης τό Φράνεκ; —Α! Μή φοβάσαι γι' αύτό. Κανένας δέν μπορεί νά μ' αναγκάση!...

—"Ο Θεός νά σ' άταμείψη, Βάσια.

—Τόν Φράνεκ δέν μπορώ, ούτε νά τόν ιδώ! Δέν τόν χωνεύω, πώς τό λένε!...

—"Ο Θεός νά τού τό πληρώση, πού ήρε κι' έχώθηκε μέσα στήν άγάπη μας.

—"Όσο κι' άν δέν μ' άγαπάς, δική μου θά γενής καί νά τό έέρη! άκούστηκε άβασφα μιά άγρια φωνή.

Ήσαν ό Φράνεκ, πού είχε βγή ήουχα-ήουχα άπό τό σπίτι, δίχως νά τόν καταλάβουσε, πίσω άπό τή Βάσια, καί στεκόταν, όλη αύτή τήν ώρα στό σκοτάδι, δίχως νά τόν δούν.

—Καί σ'ό, μωρέ χαμένε, γύρισε καί ειπε στόν Πιέτρεκ, γκρεμοστακίσου, γρήγορα, άπό δω!...

—Μή με λές χαμένε, τού άπάντησεν έκεινος, γιατί δέν σέ φοβούμαι!...

—Δική σου δέν θά γίνω, κι' ό Θεός άκόμα άν τό πθί! τού ειπε θυωμένα κι' ή Βάσια. Μιά κραυγή όμως έαφνική τούς σταμάτησε:

—Χοΰ!... Χοΰ!... Χοΰ!... Ποΰ εισαι, μωρή Βάσια; Γιατί άρρωγες;

Ήταν ή Μαλκογιάτα, ή μητέρα της, πού θλέποντας τή κόση της ν' άργή, βγήκε νά ιδή τί της συνέθε.

—Βρήκε ένα Χριστουγεννιάτικο θρυκόλακα καί κουθέντιαξε μαζί του, τής άπάντησε ό Φράνεκ, γελώντας μ' ένα γέλιο κακό καί σιριστό.

—Καθόλου! άπάντησεν ή Βάσια.

—Έλα τώρα, έμπα μέσα, καί μη μάς γαλάσση τή γιορτή, ειπε ή Μαλκογιάτα.

Καί μπήκαν δλοι καί κάθησαν στό τραπέζι τής γιορτής. Άλλά κανένας δέν μιλούσε. "Ο Φράνεκ δλο καί συλλογίζεταν καί δλο χαμογελούσε, μ' ένα χαμόγελο φαρμακερό.

—Καθόλου! άπάντησεν ή Βάσια άρχη κι' άνόρηχη. Τίποτε δέν έβαλε στό στόμα της.

Τά έλατα φρικιούν, ή θαλαινδιές ψιθυρίζουν καί δλο τό δάσος μιλάει με τήν άκατόληπη γλώσσα του.

Δυό άντρες στέκονται σ' ένα άνοιχτό μέρος τού δάσους καί μιλάν. "Ο Φράνεκ κι' ό Πιέτρεκ. "Ο Φράνεκ λέει:

—Γιατί νά τήγης μαζί μου, Πιέτρεκ; Κ'εγώ μπορώ νά ζήσω καί χωρίς τή Βάσια. Μ' άρέσει, δέν τό κρωθώ, αλλά άφοΰ δέν τής άρέσω κι' εγώ, τί μπορώ νά κάμω!... Θά ήταν καί ντροπή μου, νά πέσω καί νά τήν παρακαλώ, στά πόδια της. Έγώ θά βωΰ καμιά άλλη. Δέν εινε δά μία γυναικα στόν κόσμο, μοναχή. Παντρεύσου τήν, λοιπόν, εσύ, κι' ό Θεός νά σ' εϋτυχίση!...

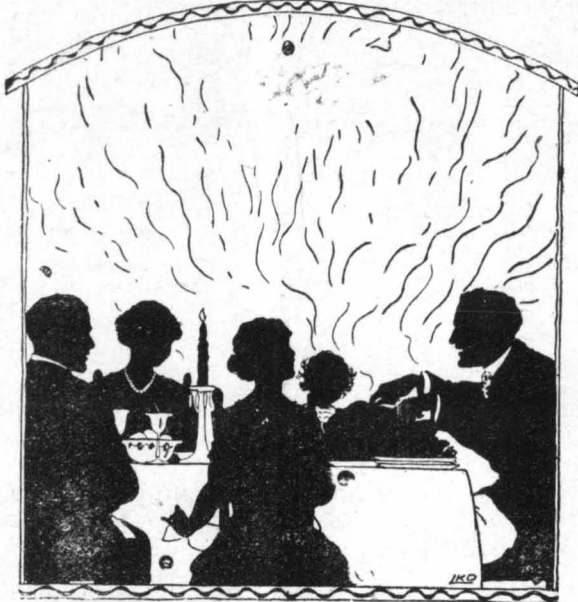
—"Ο Πιέτρεκ άπάντα:

—"Ο Θεός νά σ' εϋλογήση κι' έσένα, γιατί λυπήθηκες τή δυστυχια μου. Άλλά οι γέροι της δέν θά δεχτούν ποτέ νά μου τή δώσουνε, γιατί εγώ είμαι φτωχός.

—Θά δεχτούν καί θά παραδεχτούν, σάν δούν, ότι εγώ, δέν τή ζητώ πειά. Τοίμασε μοναγά τά ρούνα σου καί πάσε καί τό ραβδί σου καί πήγαινε νά βρης δουλειά. Πήγαινε νά δουλεύης κάτω, στού σιδηροδρόμου τις γραμμές. Θά κερδίσης έκει πέρα αρκετά. Πολλοί πού πήγαινε καί δουλεύανε, νύρισαν με διακόσια φιορίνια κι' άκόμα παραπάνω... άν θέλεις, φεύγουμε μαζί.

—Τώρα, κοντά στή γιοστή τού "Αι-Γιαννιού, θά πάω στό Τάρνοβο σιτάρι. Σε ψάφνω μαζί μου, στό άμάξι μου καί θά σέ βοηθήσω καί λιγάκι.

—ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ! Τό τέλος.

ΤΟ ΜΠΟΥΚΕΤΟ
ΕΥΧΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΓΑΠΗΤΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑ
ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ